

ההצטרפות תהיה מרגע תחילת הפעילות בבוקר (לרבות התדריכים והשילוחים לניווט), ועד לסיום התחקירים וסיכום היום בסוף היום השני.

ב. **דרישה לניהול פעילות ניווט לילי** - אחראי ניווט שטרם התנסה בהובלת ניווט לילי (בצבא, במכינה או במסגרת מנווטת אחרת), יצטרף לניווט לילי בצמוד לאחראי ניווט במכינה אחרת, על מנת להתנסות באופן בסיסי באתגרים של ניהול ניווט לילי בשטח. ההצטרפות תחל בטרם תחילת התדריך לניווט ותכלול את אישורי הצירים, התדריכים והשילוחים, עד לסיום קליטת החוליות והסיכומים איתן.

נוהל הובלת טיול על ידי חניך מכינה

נוהל הליך הכשרה לחניך מכינה לקראת הובלת פעילות

הנחת היסוד המובילה את תהליך הקליטה של חניכים במכינות קדם צבאיות היא שהחניך הוא אדם בוגר (מעל גיל 18). לפיכך ההתייחסות אליו, בכל סוג של פעילות מתוכננת, היא כאדם בוגר ובשל שעבר את מערכת החינוך ותנועות הנוער שהתנסה בפעילות טיולים - כפי שקיימת במערכת החינוך. כמובן שיש שוני רב בין חניכים שהיו מדריכים בתנועות נוער, או חניכים בחוגי סיור או בוגרי מדרשת שדה בוקר - בית הספר הסביבתי, שלהם ניסיון בתנועה בשטח, מול אלו שלא עברו מסלולים ייחודיים אלו. נוהל זה מטרתו להגדיר את הליך ההכשרה של חניך במכינה קדם צבאית עד להיותו כשיר ובשל להיות מוביל בפעילויות עצמאיות כמו טיול, הובלת פעילות שטח. המטרה להגדיר את תנאי הסף והידע הבסיסי, 'ארגז הכלים', מיומנות בסיסית כדי לצאת לשטח באופן עצמאי. אנו גם רוצים להגדיר את 'מעטפת הבטיחות' הנדרשת כתהליך מקצועי מקדים לפני היציאה ובפעילות עצמה.

עקרונות מנחים

- 2. הגישה לבטיחות במכינות:** הגישה לבטיחות במכינות היא ערך מוביל שעוסק בעיצוב אישיותם ומנהיגותם של החניכים. הבטיחות היא ערך הנובע ממצבי אמת שיש לחנך אליהם במסגרת ההכשרה במכינה ובפעילויות הטיולים, החוץ והאתגר. מטרות העל של פעילות הבטיחות הם:
  - א. אפחות (mitigation)** - מזעור סיכונים והקטנה משמעותית בחשיפה אליה - ככל שניתן במגוון הפעילויות של המכינה.
  - ב. תרבות ארגונית** - הקניית תרבות בטיחות במכינה וחינוך לבטיחות של החניכים כבוגרים בשלים החוזרים לחברה הישראלית שהיא רוויית סיכונים.
  - ג. לימוד אחריות** - לימוד ערכי בטיחות כתפיסת אחריות הומניסטית בינאישית וקיימות חברתית כחלק מובנה ברעיון החינוכי של המכינה.
  - ד. אחריותיות (accountability)** - שיתוף מידע וכלי מידע עם כלל החניכים במכינה בתחום פעילות החוץ והטיולים כולל טעויות כשלים ותאונות ולימוד מהם.
- 3. הגישה לאחריות האישית של החניך והסכמת ההורים:** הגישה החינוכית המובילה במכינות היא שעל החניך מוטלת אחריות רבה כחלק מהתהליך החינוכי הכולל יציאה לשטח והובלת פעילויות מגוונות. לפיכך, כל תהליך הכניסה וההכשרה שלו למכינה מובנה לקבלת 'ארגז כלים' ויכולות מקצועיות לעמוד במשימות ואחריות זו.
- תצהיר הורים:** דבר זה (כפי שנכתב לעיל) צריך להיות ידוע וברור גם להוריו של החניך והם אמורים לחתום על מסמך שמצהיר על ידיעה זו הגם שמדובר בחניכים ובגירים.
- 4. תהליך הקליטה צריך לכלול:**
  - א.** תהליך היכרות חינוכי ומקצועי עם החניך במכינה, אשר יערך לפחות חודש ימים ובמהלכם יבוצעו ההכשרות הרשומות מטה.
  - ב. יום השתלמות מבוא לבטיחות (שמירת החיים) (אחריות ניהול מנהל המכינה):** המימד הערכי של שמירת החיים, נוהל תיאום טיולים, הכרת החוזרים והנהלים של משרד החינוך והמכינות הרלוונטיים, האחריות האזרחית והאחריות הפלילית, היכרות עם תחקירים ואירועים מהעבר, עקרונות ניהול סיכונים בשטח, תהליך תכנון ואישור פעילות, ביצוע תחקיר (תבנית תחקיר), מצבי חירום ומקרים ותגובות, בניית תדריך, יציאה לפעילות התנדבותית שאינה טיול.

- ג. קורס עזרה ראשונה מלא 30 שעות – לכל החניכים
- ד. סדרת שטח וניווט : 4 ימים של סדרת שטח וניווטים בסיסית והתנהלות בשטח. סדרת השטח תכלול בין השאר את המרכיבים הבאים : אובדן מטייל, התנהלות בלילה בחשיכה, תדרוך בחניון, תדרוך לפני מעבר מצוקי, תכנון ציר ותחקיר לקראת ניווט, היכרות עם טופוגרפיה בסיסית – יכולת ניווט בסיסית, ניהול אירוע חמור חילוץ ורפואה בשטח.

תנאי סף לקבלת אישור להוצאת טיול עצמאי של חניך במכינה :

- א. החניך לפחות חודש במכינה
- ב. ביצע את כל ההכשרות והמפורטות לעיל.
- ג. קיבל הסמכה בכתב מראש המכינה להובלת טיול הכנה או טיול מכינה.
- ד. המצאת אישור רפואי מתאים
- ה. החניך יוכשר לתפקידו בהיקף שמאפשר לו למלא את המשימה (הכשרה בת שבועיים כולל קורס מע"רים), בתום ההכשרה יקבל תעודה (הכשרה בת חודש ימים).
- ו. לפני הובלה של טיול ישתתף בטיול הכנה מודרך.
- ז. החניך יעבור תחקיר מעמיק לפני כל משימה (המתחקר יהיה שותף פורמלי למשימה)
- ח. החניך יזכה לליווי ובקרה בצמוד, כחלק מהמערך הכולל.
- ט. בסוף כל משימה יתקיים סיכום ויופקו לקחים.
- י. החניך יעבור הדרכה מתמשכת בתכנים שמקדמים אותו כמוביל טיול – כשעה בחודש.
- יא. שנת הפעילות תחולק כך שסמכויותיו בתחילת השנה יהיו הולמות וככל שירכוש ניסיון, יוגברו סמכויותיו.